

Türkiye Belediyeler Birliği

BELBİS Projesi

Bilişim Sistemleri Denetimi Özeti

Giriş

19.07.2016 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2016-2019 Ulusal e-Devlet Stratejisi ve Eylem Planı ile “Kamuda e-Devlet Projelerinin Etkin Denetiminin Sağlanması” eylemi Sayıştayın sorumluluğuna verilmiştir. Bu kapsamda, “e-Devlet Projeleri Denetim Modeli” ve “e-Devlet Projeleri Denetim Rehberi (Taslak)” hazırlanmış ve Türkiye Belediyeler Birliği bünyesinde yürütölen BELBİS Projesinin pilot denetiminin yapılması kararlaştırılmıştır.

Proje Hakkında Bilgi

BELBİS Projesi, 2011 yılında TBB bünyesinde 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu’nun 20’nci maddesinde belirtilen; belediyelerin gelişmesine yardımcı olmak, personeli eğitmek, rehberlik etmek, belediyeler arasında yardımlaşma ve işbirliğini, teknik ve idarî deneyim ile bilgi paylaşımını teşvik etmek, iyi uygulama örneklerinin yaygınlaşmasına yardım etmek amacı ve Türkiye Belediyeler Birliği Tüzüğü’nün 7’nci maddesinde belirtilen; belediyelerde bilişim teknolojilerinin kullanımı ve yaygınlaştırılması ile e-belediyeciliğın gelişmesine destek olmak amacı doğrultusunda faaliyete geçirilmiştir.

BELBİS Projesi; belediyelerin mali ve idari iş ve işlemlerini takip edilebilecekleri, modöler yapıda, açık kaynak kodlu, web tabanlı, belediyelere standart bir işleyiş sunma amacıyla geliştirilen bir bilişim projesidir. BELBİS uygulaması içerisinde halihazırda 28 adet modöl tanımlanmıştır.

Proje ile; bulut mimari altyapısıyla belediyelerin katlanacakları maliyetlerin ortadan kalkması, modöller arası entegrasyon oluşturulması, kurumlar ve e-Devlet ile entegrasyonun sağlanması, belediyelerde kullanılan tüm standart formların sistemden verilebilmesi, vergi kayıp ve kaçaklarının önlenmesi, sistem kullanıcılarının mevzuata uygun hareket etmelerinin zorunlu hale getirilmesi hedeflenmektedir.

BELBİS projesi halihazırda yazılımı devam eden ve geliştirilmekte olan bir yazılım projesidir. Projeye 2010 yılı Kasım ayında hazırlık çalışmaları ile başlanmış ve 2011 yılının Şubat ayında yazılımda kullanılacak teknolojiler ve standartlar belirlenmiştir.

Projenin analiz ve kodlama çalışmalarına ise 2011 Temmuz ayında başlanmış olup, 2014 yılı ortasından itibaren sistemdeki modüller test ortamında pilot belediyelere açılmıştır.

2018 yılı itibariyle sistemin çeşitli modüllerini canlı ortamda 62 Belediye kullanmaktadır. Bu belediyelerdeki aktif kullanıcı sayısı yaklaşık olarak 752 kişidir. Ayrıca test ortamını kullanan 80'e yakın belediye bulunmaktadır. Sistemi kullanan belediyelere programa ilişkin eğitim ve tanıtımlar TBB eğitimcileri tarafından vermeye devam edilmektedir.

Denetimin Amacı ve Metodolojisi

BELBİS Projesi pilot denetimi kapsamında;

- Projenin kendisinin ve yürütüldüğü bilişim ortamının gizlilik, bütünlük, erişilebilirlik, güvenilirlik, verimlilik, etkililik ve mevzuata uygunluğunu sağlamaya yönelik bilişim teknolojileri (BT) kontrollerinin incelenmesi,
- Projenin başarı ile tamamlanmasını engelleyebilecek sorunların tespit edilmesi ve gerekli önlemlerin alınması için öneri sunulması yoluyla kuruma katkı sağlanması,
- Raporlama yolu ile ilgililerine Proje hakkında bilgi sunulması hedeflenmiştir.

BELBİS projesinin denetiminde; COBIT (Bilgi ve İlgili Teknolojiler İçin Kontrol Hedefleri), ITAF (Bilgi Teknolojileri Güvence Çerçevesi), PMBOK (Proje Yönetimi Bilgi Birikimi) Kılavuzu ve ISO/IEC 27000 Standart Serisi ile Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Standartları (ISSAI) esas alınarak hazırlanmış olan e-Devlet Projeleri Denetim Rehberinde (Taslak) belirlenen metodoloji takip edilmiştir.

Bu çerçevede; risk tabanlı denetim yaklaşımına uygun olan ve aşağıda belirtilen denetim yaklaşımı izlenmiştir:

1. BELBİS Projesinin kendisine ve yürütüldüğü bilişim ortamına ilişkin risklerin belirlenmesi,
2. Bu riskleri minimize edebilecek kontrollerin belirlenmesi,
3. Bu kontrollerin Türkiye Belediyeler Birliği tarafından oluşturulup oluşturulmadığı, eğer oluşturulmuş ise etkin çalışıp çalışmadığının incelenmesi,

4. İnceleme sonucu tespit edilen kontrol zafiyetlerinin değerlendirilmesi ve
5. Denetim sonucunda, önemli görülen kontrol zafiyetlerinin raporlanarak ilgililerine sunulması.

Projenin ve uygulamanın kendisi yanında, geliştirildiği Kurum bilişim ortamı ve altyapısı (sunucular, ağ, veri tabanları) ile uygulamanın hizmete sunulduğu web ve mobil yapılar da denetime ve denetime özgü testlere konu edilmiştir.

Denetimde Taslak Rehberdeki kontrol alanlarında yer alan kontrollerin varlık, tasarım ve işleyiş etkinliği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede,

BT Yönetişim Kontrolleri kapsamında; “BT Stratejisi”, “Politika ve Prosedürler”, “Organizasyon, Rol ve Sorumluluklar”, “İnsan Kaynakları ve Eğitim”, “Gereksinim Tanımlama”, “Yasal ve Diğer Düzenlemelere Uygunluk”, “Risk Değerlendirme” ve “Varlık Yönetimi”,

Proje Yönetimi Kontrolleri kapsamında; “Proje Öncesi Çalışmalar” “Entegrasyon Yönetimi”, “Kapsam Yönetimi”, “Zaman Yönetimi”, “Bütçe Yönetimi”, “Kalite Yönetimi”, “İnsan Kaynakları Yönetimi”, “İletişim Yönetimi”, “Risk Yönetimi” ve “Paydaş Yönetimi”,

Dış Tedarik Kontrolleri kapsamında; “İhale Süreci”, “Sözleşme Uygulama Süreci” ve “Muayene ve Kabul”,

Bilgi Güvenliği Kontrolleri kapsamında; “Sistem Güvenlik Gereksinimleri Tasarımı”, “Fiziksel ve Çevresel Güvenlik”, “Ağ Güvenliği”, “İşletim Sistemi Güvenliği”, “Veri Tabanı Güvenliği”, “Web Uygulama Güvenliği” ve “Mobil Uygulama Güvenliği”,

İşletim ve Bakım Yönetimi Kontrolleri kapsamında; “Hizmet Seviyesi Yönetimi”, “Konfigürasyon Yönetimi”, “Olay ve Problem Yönetimi”, “Değişim Yönetimi” ve “Kapasite Yönetimi”,

İş Sürekliliği ve Felaket Kurtarma Planlaması Kontrolleri kapsamında; “İş Sürekliliği Organizasyonu”, “Risk Değerlendirmesi”, “İş Etki Analizi”, “İş Süreklilik Planı”, “Felaket Kurtarma Planı”, “Belgelendirme”, “Test ve Güncelleme” ve “Yedekleme”,

Uygulama Kontrolleri kapsamında; “Girdi”, “Veri Transferi”, “İşlem” ve “Çıktı”,

Proje İçerik ve Süreç Kontrolleri kapsamında; “Planlama”, “Tasarım”, “Kod Geliştirme”, “Test”, “Kabul ve Kurulum”, “Paralel Çalıştırma ve İzleme” ve “Veri Aktarımı”

alt alanlarına ilişkin kontroller incelenmiştir.

Projenin değerlendirilmesi sonucunda tespit edilen kontrol zafiyetleri; ilgili olduğu kontrol alanı, ilişkilendirildiği denetim kriteri, taşıdığı risk düzeyi, ilgili olduğu mevzuat ve/veya standartlar ile olası etkilerini içerecek şekilde açıklanmıştır.

Bu şekilde hazırlanan Taslak Rapor, bulgular hakkında görüşü alınmak üzere denetlenen Kurum ile paylaşılmış olup, Kurum görüşü dikkate alınarak Rapora son hali verilmiştir.

Raporda belirtilen hususlara yönelik olarak izleme faaliyetleri gerçekleştirilecektir. İzleme faaliyetlerinin hangi sıklıkla ve ne zaman yapılacağı ayrıca planlanacaktır.